piles, and the possible outer wall of a building. The 6 piles were arranged on an E–W axis, with pairs placed around 3.8 m apart (Fig. 2). One of the piles returned a ^{14}C AMS date in the range of 731–397 BC. The cultural layer yielded: 161 potsherds, predominantly in the brushed style typical of the Late Bronze Age (Fig. 3); 56 stone artefacts; 6 special finds, of which 3 were basalt hafted axes and 2 worked blanks (Fig. 4); a copper alloy crook-like pin; and a chainlet.

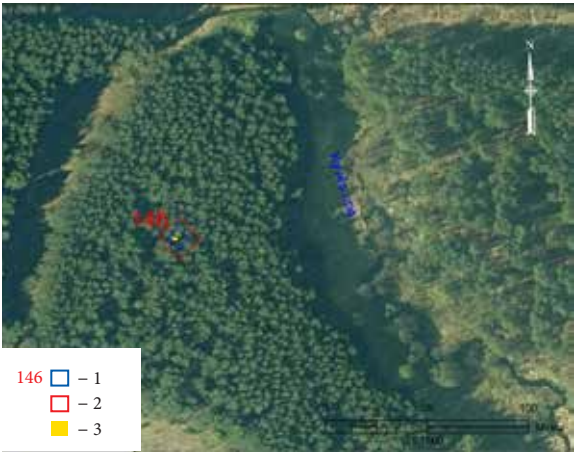
The cultural layer that extended under the water ranged from 10 to 43 cm in thickness. It was formed on the submerged slope of the island, between the outer structures of the settlement, i.e., the piles and the stakes, up to 4 m below the surface. The test pits revealed 23 piles (Fig. 5) and stakes, 56 potsherds, and 1 special find – an iron sickle. The piles may be interpreted as a defensive fence, and they also may have supported an overwater structure, although currently there is no conclusive evidence for this. The piles are not contemporaneous, and some are likely related to long-term fishing activities. One pile was dated using AMS ^{14}C to 238–383 AD. Piles that encircle the island were absent in the area excavated on its N side, and a lack of pottery and animal bones was noted as well. For these reasons, and given that it presents the shortest distance to the shore, it is suggested that the area exposed by test pit 6 may have been the point of access to the island.

The collected data suggest that a settlement was established on the lake island for defensive and practical reasons, and that it was fortified with a dense ring of piles, likely a fence. Buildings probably occupied a space of around 30 m in diameter on the island.

Vytautas Juškaitis

Įgilintos struktūros Karklėnuose tyrimai

2023 m. gegužės ir liepos mėnesiais būsimos 330 kV elektros oro linijos Vilnius–Neris trasoje (Vilniaus r.) buvo atlikti archeologiniai tyrimai. Siekiant išvengti šalia vandens telkinių (Bezdonės, Kyvės, Taurijos, Vilnios upių) galbūt esančių neregistruotų archeologinio paveldo objektų (senovinių gyvenviečių) žalojimo ar sunaikinimo, archeologiniai tyrimai buvo atlikti 8 naujai statomų atramų vietose. Jų vietose buvo ištirti 8 šurfai (9 m^2) ir žvalgytas apie 1800 m^2 plotas. Tačiau tik atramos 146 vietoje, kuri bus statoma Kyvės upės dešiniajame krante (Vilniaus r., Šatrininkų sen., Karklėnų kaimas) (1 pav.), tiriant 2x1 m dydžio šurfą (2 m^2) buvo

1 pav. Archeologinių tyrimų atramos 146 vietoje situacijos planas: 1 – atramos 146 vieta Kyvės upės aplinkoje (Vilniaus r.); 2 – perkasos 1 vieta; 3 – žvalgomųjų tyrimų metu ištirto šurfo vieta. V. Juškaičio brėž.

Fig. 1. Area plan of the site of pylon 146: 1 – proposed location of pylon 146 in the vicinity of the River Kyvė (Vilnius district); 2 – trench 1; 3 – test pit excavated during the exploratory excavation.

2 pav. Perkasos 1 bendras vaizdas iš viršaus (atrama 146). Mėlyna rodyklė padėta ant objekto 1. V. Juškaičio nuotr.

Fig. 2. A top-down view of trench 1 at the site of pylon 146. A blue arrow is placed on feature 1.

3 pav. Perkasoje 1 atsidengusio XI a. II puse–XIII a. pradžios objekto 1 bendras vaizdas. V. Juškaičio nuotr.

Fig. 3. A top-down view of feature 1, unearthed in trench 1, dating back from the mid-11th to the early 13th century.

aptikta archeologinė struktūra – 70–95 cm pločio duobė. Tyrimo metu buvo atidengtas nedidelis duobės fragmentas. Likusi jos dalis tęsėsi už šurfo ribų. Duobės užpilde gausiai aptikta degėsių, taip pat rasta lipdyto puodo šukė. Spėta, jog atidengta archeologinė struktūra susijusi su grioviu, kuris galbūt juosė suardytą pilkapį. Vėliau atlikus duobėje rastų degėsių AMS ^{14}C tyrimus buvo gauta 1053–1220 m. po Kr. data (894±29 BP) (FTMC–TA83–2). Taigi aptiktas objektas datuojamas XI a. II puse–XIII a. pradžia. Todėl kitame etape, siekiant visiškai ištirti aptiktą objektą, atramos 146 buvo atlikti detalieji tyrimai.

Pagal užsakovo pateiktą projektą atrama bus statoma Kyvės upės dešiniajame krante (90 m į PV nuo upės), tolygiai žemėjančios kalvos šlaite, 75 m į R nuo bevardžio upelio. Anksčiau tyrimų vietoje augo miškas. Rengiant elektros linijos apsaugos zoną jis buvo iškirstas. Kalvos H_{abs} 158,90 m. Ji tolygiai žemėja Kyvės upės kryptimi. Apytiksliai 22–45 m į ŠR nuo tyrimų vietos paviršiuje yra išlikę Pirmojo pasaulinio karo apkasai. Vizualiai apžiūrėjus teritoriją neaptikta iš aplinkos išsiskiriančių archeologinio paveldo objektų.

Atramos vietoje numatyta užstatyti 8x8 m dydžio plotą (64 m^2), tad šioje vietoje buvo ištirta 10x10 m dydžio perkasa (100 m^2) (2 pav.). Perkasa buvo orientuota būsimos atramos kryptimi. Dvi susikertančios kontrolinės juostos (1 m pločio) ją dalijo į 4 skirtingo dydžio plotus. Tyrimo metu po miškožemiu ir šviesiai pilku smėliu (armuo) įžemyje buvo aptikti 8 įvairaus dydžio įgilinti objektai, iš jų objektas 1 buvo žmonių veiklos produktas. Žvalgomųjų tyrimų metu šurfe aptiktas bei perkasos plotuose A ir B visiškai atidengtas objektas 1 buvo 4,45 m ilgio ir 1,5 m pločio. Jis įžemyje atsidengė 40 cm gylyje (ties H_{abs} 150,20 m). Duobė beveik taisyklingo ovalo formos, lygiais kraštais (3 pav.),

orientuota PV–ŠR kryptimi. Jos ŠR dalyje vienas šalia kito buvo rasti du akmenys (32x30 ir 25x17 cm dydžio). Pjūvyje, kuris buvo fiksuotas kontrolinėje juostoje, duobė pusapvalė, nuožulniomis sienelėmis. Ji tolygiai į apačią siaurėja. Dugnas plokščias, 35–40 cm pločio. Jis pasiektas 1,15 m gylyje (H_{abs} 149,48 m). Duobės užpildą sudarė tamsiai pilkas smėlis, kuriame vietomis būta stambių degėsių. Jie koncentravosi viršutinėje duobės dalyje – iki 90 cm gylio. Tyrimo metu duobės viršutinėje dalyje rastos dvi puodų šukės. Jos lipdytos, lygiu paviršiumi. Molio masė su grūsto akmens priemaišomis, lūžyje pilkos spalvos. Taip pat rasta nedidelė titnago nuoskala. Likusiuose ištirtuose įgilintuose objektuose jokių radinių nebuvo aptikta. Jų paskirtis ir amžius liko nenustatyti.

Sprendžiant iš tyrimo medžiagos XI a. II puse–XIII a. pradžia datuojamas objektas 1 negali būti siejamas su galbūt šioje vietoje buvusiu suardytu pilkapiu. Galbūt surasta struktūra yra didesnio archeologinio komplekso sudedamoji dalis. Todėl ateityje vykdant žemės kasimo darbus šios atramos aplinkoje tikslinga prieš tai atlikti archeologinius tyrimus.

Baigus tyrimus metalo ieškikliu papildomai buvo patikrinta perkasos aplinka (6000 m^2 plotas), tikintis rasti archeologinių radinių. Žvalgymų metu rasti du apkalai, žiesto puodo šukė, kulka. Taip pat rastos 4 Rusijos imperijos monetos – 2 kapeikos (1859 m.), 3 kapeikos (1852 m.), 3 kapeikos (1861 m.) ir 20 kapeikų (1861 m.), jos buvo pasklidusios 1 m spinduliu. Rasti radiniai datuojami XIX–XX a. I puse. Archeologinių radinių neaptikta.

An Investigation of the Features in Karklėnai

In 2023, an archaeological excavation was carried out along the route of the proposed 330 kV Vilnius–Neris electricity pylons (Vilnius district, E Lithuania), consisting of 8 test pits (9 m^2 in total) at the location of each of the 8 new pylons and a field survey of an area of 1,800 m^2. The only archaeological feature was recorded at the site of pylon 146, which is to be built on the right bank of the River Kyvė (Karklėnai village, Šatrininkai eldership, Vilnius district). The feature unearthed in a 2 x 1 m test pit was a partial pit, 70–95 cm wide. AMS ^{14}C testing dated the pit from the mid-11th to the early 13th century. A 10 x 10 m trench was excavated around the location of the pit, revealing its oval shape and full size (4.45 m long and 1.5 m wide). The fill of the pit yielded some hand-built pottery and a flint blade. The purpose of the pit remains unclear.

Evelina Mačiokaitė

Rusių Rago neįtvirtinta gyvenvietė

2023 m. pradėtas rengti žemės sklypo 8910/0002:0406, esančio Širvintų r., Čiobiškio sen., Rusių Rago kaime, kaimo plėtros žemėtvarkos projektas, pagal kurį planuota Neries pakrantėje, apie 50 m nuo upės, statyti ūkininko sodybą. Į saugomą Rusių Rago neįtvirtintos gyvenvietės (UK 40886) teritoriją patenkančiame sklype atlikti paruošiamieji statybos darbai, t. y. pašalinti paviršiniai sluoksniai ir iškasta duobė būsimo pastato vietoje, prieš tai neatlikus archeologinių tyrimų. Dėl šios priežasties KPD Vilniaus skyrius įpareigojo sklypo savininką atlikti archeologinius tyrimus ir nustatyti, ar savavališkų žemės kasimo darbų metu galėjo būti sunaikintas gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. Šiuo tikslu atliktų savavališkų darbų vietoje atlikti detalieji tyrimai – ištirtos 4 10–26 m^2 ploto perkasos, 2 kasiniai ir atlikti vizualiniai